

PLAN

Barnkonsekvens analys

Fastställt av barn- och utbildningsnämnden
Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Datum 2025-12-09
Gäller 2025
Ärendenr BUN 2024/496
Version [1.0]

Prövning av barnets bästa
Inför beslut om avveckling av Vänge förskola

Barnkonsekvens analys

Innehåll

Barnkonsekvensanalys	1
1. Inledning.....	3
1.1. Beskrivning av ärendet	3
1.2. Nuläge	3
1.3. Identifierade grupper	3
2. Underlag till bedömningen	4
2.1. Lagar och aktuella styrdokument.....	4
2.2. Barnkonventionen	4
2.3. Vägledande praxis.....	4
Laglighetsprövning -avveckling av skola	4
Laglighetsprövning- avveckling av förskolor och skolor	5
Laglighetsprövning -barnets bästa	5
2.4. Barnens åsikter	5
2.5. Professionens åsikter.....	6
Påverkan på barnens inläring.....	6
Påverkan på barnens känslomässiga välbefinnande och sociala relationer	6
Utmaningar barnen kan komma att möta i anpassningen till en ny förskola och nya rutiner	6
Viktigaste stödet som barnen behöver inför en övergång till en ny förskola.....	6
2.6. Vårdnadshavares åsikter	6
2.7. Utlåtande från region Gotlands skolpsykologer inom barn- och elevhälsan.....	7
3. Analys och bedömning	8
3.1. Insamlad information	8
3.2. Organisationsförslag och konsekvenser.....	8
3.3. Bedömning	9
Kortsiktiga effekter	9
Lågsiktiga effekter	10
Bedömning vid uteblivet beslut om avveckling	10
Samlad bedömning	10
Trygg övergång för barn	10
Åtgärder för att mildra negativa konsekvenser	11
4. Beslutet.....	11
4.1. Motivering samt avgörande omständigheter för ställningstagandet	11
4.2. Kompensatoriska åtgärder	11
4.3. Återkoppling till barn om beslutet.....	12
4.4. Utvärdering av beslutet	12
Källförteckning.....	13

1. Inledning

Enligt artikel 3.1 i lagen (2018:1197) om FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) ska barnets bästa ges särskild vikt vid alla åtgärder som rör barn. Bedömningen av barnets bästa används som underlag i beslut som rör ett eller flera barn, direkt eller indirekt. En bedömning av barnets bästa innebär att göra en helhetsbedömning om vad som är den bästa möjliga lösningen för barnet eller olika grupper av barn. Barnets bästa är en viktig faktor i beslutsprocessen, men det kan också vägas mot andra relevanta faktorer och intressen.

1.1. Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden i region Gotland överväger att avveckla Vänge förskola från höstterminen 2026. Orsaken till att beslutet övervägs är att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen fått i uppdrag av barn- och utbildningsnämnden att löpande se över förskoleorganisationen på Gotland och komma med förslag på hur den kan anpassas utifrån de demografiska utmaningar Gotlands förskolor står inför.

Avvecklingen av Vänge förskola motiveras av en kombination av ett sjunkande barnantal, vårdnadshavares val av förskola, en prognos med ytterligare minskningar av barnantalet och framtida stora renoveringskostnader. Förvaltningen har identifierat att de barn som finns i Vänge förskola får plats i en av Romas förskolor om vårdnadshavarna önskar det.

1.2. Nuläge

Vänge förskola ligger på mellersta Gotland och har idag 30 barn fördelat på två avdelningar, Nyckelpigan för yngre barn med 11 barn 1-2 år och 19 barn på Igelkotten för äldre barn 3-5 år.

Närmsta förskolor är:

1. Roma förskola Skogsglantan (kommunal) 9,5 km
2. Roma förskola Kungsallén (kommunal) 9,6 km
3. Dalhem förskola (kommunal) 15 km
4. Kräklingbo förskola (fristående) 20 km

1.3. Identifierade grupper

Ett beslut om avveckling bedöms påverka barn i hög grad då det skulle innebära att barn inte kan fortsätta sin förskoleplacering på Vänge förskola. Mot denna bakgrund behöver en prövning av barnens bästa ske.

Identifierade grupper av barn som påverkas av beslut om avveckling är:

1. Barn som i dagsläget är inskrivna i Vänge förskola och är födda 2021-2024, barnen födda 2020 börjar till hösten 2026 i förskoleklass.
2. Barn till vårdnadshavare som till kommande läsår skulle välja Vänge förskola.

Grupp 1 påverkas direkt av ett beslut att avveckla Vänge förskola och grupp 2 bedöms påverkas indirekt.

Inom grupperna kan finnas barn med funktionsnedsättningar som har behov av stöd, dessa barn utgör en identifierad tvärgrupp.

2. Underlag till bedömningen

2.1. Lagar och aktuella styrdokument

I detta avsnitt beskrivs den lagstiftning och myndighetsföreskrifter som är av vikt vid prövning av frågan. Barn- och utbildningsnämnden är ansvarig huvudman för Vänge förskola och bär ansvaret för att all utbildning inom de kommunala skolorna bedrivs i enlighet med gällande skollagstiftning.

Enligt skollagen ska alla individer ha likvärdig tillgång till utbildning inom skolväsendet, oavsett geografisk hemvist samt sociala eller ekonomiska förutsättningar. (1 kap. 8 §). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. (skollagen 1 kap. 9 §) I det här dokumentet används Skolverkets definition av likvärdighet, vilket innebär att alla ska ha samma möjlighet till utbildning, att utbildningen håller jämn kvalitet och att den fungerar kompensatoriskt.¹

Skollagen ställer inte upp uttryckliga hinder eller förbud specifikt mot att en kommun beslutar att stänga en förskola men beslutet kan inte delegeras (skollagen 2 kap. 2 och 8 §§, kommunallagen 6 kap. 38 § och barn- och utbildningsnämndens delegationsordning). Ett sådant beslut ska följa gällande lagar och barnkonventionen. Vid alla utbildningar ska barnets bästa vara en central utgångspunkt och barnets inställning bör så långt det är möjligt klargöras. Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem och åsikterna beaktas med hänsyn till barnets ålder och mognad. (skollagen 1 kap. 10 §)

2.2. Barnkonventionen

I samband med denna utredning har det utretts om ytterligare artiklar i barnkonventionen, utöver artikel 3.1 och 12 som rör barnets bästa samt rätten för barn att uttrycka sina åsikter, är relevanta vid ett eventuellt beslut om avveckling av Vänge förskola.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen konstaterar att det inför beslutet även är viktigt att beakta artikel 2, 6 och 23 barnkonventionen om alla barns lika värde, att alla barn har samma rättigheter och barnens rätt till utveckling. Även artiklarna 3.2-3 och 18.2-3 som beskriver att barn har rätt till skydd och omsorg via barnomsorg är av intresse i denna utredning.

2.3. Vägledande praxis

I detta avsnitt nämns mål och ärenden som har hanterats av domstolar eller Skolinspektionen och som har betydelse eller kan få betydelse för ett eventuellt beslut att avveckla Vänge förskola.

Laglighetsprövning -avveckling av skola

Barn- och utbildningsnämnden i Region Gotland beslutade den 26 november 2024 att avveckla Polhemskolan från och med läsåret 2025/2026.² Beslutet överklagades med begäran att beslutet inte ska gälla i avvaktan på förvaltningsrättens avgörande, en så kallad inhibition. Förvaltningsrätten beslutade den 20 december 2024 att avslå yrkandet om

¹ Skolverkets rapport 2025 *Likvärdigheten i slutet av grundskolan - en kvantitativ studie av utvecklingen över tid*

² Barn- och utbildningsnämnden 2024-11-26 §136

inhibition. Den 28 maj 2025 avslog Förvaltningsrätten överklagandet i sin helhet³. Enligt praxis krävs starka skäl som talar för att beslutet är olagligt och att det förhindrar att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada.

Laglighetsprövning- avveckling av förskolor och skolor

Barn- och ungdomsnämnden i Linköpings kommun fattade den 23 mars 2023 beslut om att bland annat avveckla ett antal skolor och förskolor inom kommunen. Beslutet överklagades av flera kommunmedlemmar till Förvaltningsrätten i Linköping som har prövat överklagandena inom ramen för en laglighetsprövning. Förvaltningsrätten meddelade att beslutet inte strider mot lag eller annan författning.⁴

Vid en laglighetsprövning är domstolen begränsad till en prövning av om beslutet ska upphävas på någon av de fyra grunder som anges i 13 kap. 8 § kommunallagen (2017:725). Domstolen har alltså ingen möjlighet att pröva beslutets lämplighet eller sätta att annat beslut i dess ställe.

Ett överklagat beslut ska enligt 13 kap. 8 § kommunallagen upphävas om, det inte kommit till på lagligt sätt, beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen, det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Laglighetsprövning -barnets bästa

Kammarrätten i Stockholm hade i två mål under vårterminen 2022 prövat om Solna kommuns beslut att ändra två grundskolors stadieindelning respektive Danderyds kommuns beslut att omorganisera sin grundsärskola har varit lagliga. Det har bland annat utretts huruvida kommunernas beslut stått i strid med barnkonventionen på grund av att barnets bästa inte fastställts. Domstolen har emellertid funnit att dessa beslut inte varit olagliga.

Kammarrätten förtydligar att i kravet på att barnets bästa ska beaktas ligger att effekterna av ett beslut måste utredas och bedömas samt att beslutsprocessen måste innehålla en utvärdering av de positiva och negativa konsekvenser som beslutet kan få för det eller de barn som berörs. Men det är inte givet att det alltid går att fastslå om ett beslut kan innebära såväl negativa som positiva konsekvenser för ett barn. Ett beslut som rör flera barn eller barn i allmänhet kan vara positivt för några barn men negativt för andra.⁵

2.4. Barnens åsikter

Enligt artikel 12 barnkonventionen har barn som kan bilda åsikter rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad. Det framgår däremot inte i lag eller förarbeten hur mognad ska definieras eller bedömas. Det innebär att det i praktiken inför varje beslut krävs en bedömning av barnets förmåga att förstå och delta i den aktuella beslutsprocessen.

Inför detta beslut bedöms det svårt för ett barn på förskolan att på ett meningsfullt och självständigt sätt uttrycka sina åsikter om något så abstrakt och långsiktigt som en eventuell avveckling av förskolan. I detta fall krävs en viss mognad i förmågan att hålla flera

³ Förvaltningsrätten i Stockholm dom den 28 maj 2025 i mål nr 2495-24

⁴ Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 1 juni 2023 i mål nr 2405-23

⁵ Kammarrätten i Stockholms domar den 7 april 2022 i mål nr 5626-21 och mål nr 5211-21

perspektiv samtidigt, väga risker och möjligheter samt tänka långsiktigt – förmågor som små barn i förskoleåldern ofta ännu inte har utvecklat fullt ut. Det innebär att även om barnens delaktighet är viktig, så är det inte alltid möjligt eller lämpligt att låta dem delta i alla delar av beslutsprocessen på samma sätt som äldre barn i grundskolan.

Eftersom barnen i förskoleåldern bedöms inte ha förutsättningar att förstå vad en avveckling innebär, är det rimligt att deras vårdnadshavare och personal representerar deras intressen och behov i processen. På så sätt säkerställs att barnets bästa ändå beaktas, även om de själva inte direkt har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågan. I denna utredning representeras barnen av sina vårdnadshavare och personalen på förskolan i Vänge.

Om beslut om avveckling fattas kommer barnen att inkluderas i planeringen av övergången till ny förskola. Barnen kommer då ges möjlighet att, utifrån sin ålder och mognad, uttrycka sina behov för att säkerställa trygghet samt en välkomnande miljö vid den nya förskolan.

2.5. Professionens åsikter

Som en del av bedömningen av vad som är bäst för barnen har personal på förskolan i Vänge fått ge sin syn på hur en eventuell avveckling skulle påverka barnen.

Påverkan på barnens inlärning

Personalen på Vänge förskola menar att barnens utveckling och lärande riskerar att påverkas negativt av avvecklingen, särskilt för de barn som har svårigheter och idag fungerar bra tack vare den lilla förskolemiljön. Personalen befärar att större förskola innebära mer stress och sämre förutsättningar för dessa barn.

Påverkan på barnens känslomässiga välbefinnande och sociala relationer

Personalens bedömning är att avvecklingen skulle påverka barnens känslomässigt då det skulle rubba deras trygga och välkända miljö. De ser en risk att förlora de nära relationerna med både personal och vänner, något som särskilt lyfts fram som en viktig trygghetsfaktor.

Utmaningar barnen kan komma att möta i anpassningen till en ny förskola och nya rutiner

Anpassningen till en ny förskola och nya rutiner ses som en stor utmaning, där barnen kommer att behöva mycket stöd enligt personalen. Okända miljöer och personer samt bristen på något att falla tillbaka på pekas ut som särskilt svåra moment.

Viktigaste stödet som barnen behöver inför en övergång till en ny förskola

Det viktigaste stödet inför en övergång till en ny förskola är enligt personalen god framförhållning och organisation, med möjlighet till besök. Känd personal från Vänge förskola i de grupper där barn från Vänge ingår och sammanhållna barngrupper så att varje årskull från Vänge förskola går tillsammans även i Roma.

2.6. Vårdnadshavares åsikter

Vårdnadshavarna har fått möjlighet att lämna sina synpunkter via en särskild synpunktsbrevlåda på Region Gotlands hemsida. Ett antal synpunkter har kommit in från vårdnadshavare kring Vänge förskola. Det hölls ett dialogmöte 4 december i Vänge

bygdegård där synpunkter kom fram och det även överlämnades en barnkonsekvensanalys gjord av Vänge föräldraförening.

Vårdnadshavarna uttrycker oro och motstånd mot att flytta barn från Vänge förskola, till en större förskola i Roma. Många är oroliga för att barnen inte kommer bli sedda i ett större sammanhang, att miljön blir mer anonym och att övergången blir svår, särskilt för yngre barn. Vårdnadshavarna anser att tryggheten och den sociala miljön är bättre i mindre förskolor, där barnen blir sedda, hörda och får en trygg övergång från förskola till grundskola tack vare närheten och samarbetet mellan verksamheterna. Flera vårdnadshavare menar att små grupper och små förskolor ger lugnare, tryggare och välmående barn.

Vårdnadshavarna menar att minskande barnantal inte motiverar en flytt, utan att resurser hellre bör läggas på att stärka de befintliga mindre förskolorna och deras välfungerande samarbete mellan förskola och grundskola.

Sammanfattningsvis speglar vårdnadshavarnas åsikter en grundläggande oro för barnens välbefinnande och utveckling vid en eventuell avveckling av förskolan. Den personliga kontakten, tryggheten och det nära samarbetet mellan hem och skola lyfts som avgörande för barnens trivsel, utveckling och lärande.

2.7. Utlåtande från region Gotlands skolpsykologer inom barn- och elevhälsan

Barn- och elevhälsan menar att ett förskolebyte innebär en stor förändring som kan få en påverkan på såväl relationer, som känslan av trygghet och förutsättningar för lärande. Med rätt stöd kan förskolebytet öppna upp för en etablering av nya sociala kontakter och tillgång till bättre pedagogiska resurser på mottagande skola. Barn- och elevhälsan har i sitt utlåtande identifierat risker och föreslagit åtgärder för att undvika negativa effekter.

Risker

Risker vid ett förskolebyte omfattar oro, stress och känsla av förlust av relationer och trygghet. Risken finns att information om stödinsatser inte följer med vid övergången, vilket kan påverka lärande och relationsskapande till både vuxna och barn på den nya förskolan på kort och lång sikt. Det finns även en risk att barn får längre till förskolan, vilket förlänger transportsträckor och kan försvåra vardagspusslet, samt försämra barnets möjlighet till fysisk aktivitet (ex till och från förskolan).

Åtgärder

Det är viktigt att både det övergripande barnperspektivet och det enskilda barnets perspektiv tas i beaktande inför ett byte av förskola. Barnet behöver förberedas på förskolebytet, anpassat till barnets ålder och mognad. Information till barnet behöver vara konkret och kan förstärkas med exempelvis bilder på de nya lokalerna och pedagogerna. Barnet kan tillfrågas vad hen tänker och känner inför förskolebytet och barnets uttryck behöver bekräftas och lyssnas till. Det är viktigt att även ta hänsyn till att barn är olika och att det kan finnas barn som behöver mer stöd i övergången, exempelvis genom besök på den nya förskolan eller en förlängd inskolning. Det är även viktigt att se över de befintliga barnens behov, då en ny grupp sammansättning och nya inskolningar kan påverka även

deras känsla av trygghet. När en förskolegrupp är ny bör pedagogerna under den första tiden fokusera på omsorg och relationsskapande.

För att främja en god övergång är det även viktigt att den mottagande förskolan får goda förutsättningar för att ta emot nya barn, gällande såväl fysisk-, pedagogisk och social lärmiljö. Detta kan med fördel göras genom strukturerade överlämningssamtal, vilka i synnerhet blir viktiga för barn med uppmärksammade funktionsnedsättningar eller särskilda behov, så att den mottagande förskolan får möjlighet att inför övergången ordna med behövliga anpassningar och stöd (ex ljudabsorbenter, ljudteknik, synanpassningar, bildstöd), samt öva sig i att använda hjälpmedel. Den överlämnande förskolan är skyldig att lämna relevanta uppgifter som kan underlätta för barnets vidare förskoletid.

3. Analys och bedömning

Kravet på att barnets bästa ska beaktas betyder att effekterna av ett beslut måste utredas och bedömas. Beslutsprocessen måste också innehålla en utvärdering av de positiva och negativa konsekvenser som beslutet kan få för det eller de barn som berörs.

3.1. Insamlad information

Inför denna analys har information samlats in från lagar och författningar, forskning, praxis och åsikter från barn, personal, psykolog och vårdnadshavare.

Vid bedömningen av barnets bästa har följande aspekter varit särskilt relevanta enligt den insamlade informationen

- Skollagen och barnkonventionens artiklar har beaktats, där det framgår att varje beslut ska vara förenligt med barnets bästa utifrån en samlad bedömning. Kammarrätten i Stockholm tydliggör att det inte är givet att det alltid går att fastslå om ett beslut är förenligt med barnets bästa eller vad barnets bästa är. Ett beslut som rör flera barn eller barn i allmänhet kan vara positivt för några barn men negativt för andra.
- Personalen har lyft fram vikten av att övergången för barnen sker på ett tryggt och strukturerat sätt, särskilt för de med särskilda behov och funktionsnedsättningar. De betonar betydelsen av god planering, anpassningar i miljön samt kontinuitet i personalgruppen för att stärka barnens känsla av trygghet och tillhörighet.
- Vårdnadshavarnas oro kretsar främst kring barnens trygghet och välmående. De pekar på risken att större sammanhang leder till att barnen inte blir sedda, att miljön blir mer anonym och att det kan påverka barnens trygghet, utveckling, lärande och psykiska hälsa negativt.
- Betydelsen av trygghet och noggrann planering betonas, exempelvis genom god framförhållning vid planering av grupper och fördelning av personal. Det framhålls även att individuellt anpassade lösningar behövs för barn med särskilda behov.

3.2. Organisationsförslag och konsekvenser

Förvaltningens förslag är att vid beslut om avveckling bereda plats för barnen i Vänge förskola på en förskola i Roma till hösten 2026.

Idag går 56 barn på förskolan Kungsallén i Roma som har fyra avdelningar med total kapacitet för 75 barn. För närvarande är barnen fördelade på tre avdelningar och en

avdelning används vid behov för att dela barngrupperna. Till hösten 2026 börjar 27 barn från Kungsallén förskoleklass, vilket gör att det finns gott om plats för barnen från Vänge förskola. I Roma finns även förskolan Skogsgläntan med kapacitet på 50 barn, där det idag går 38 barn, fördelade på förskolans tre avdelningar. På Skogsgläntan går i dagsläget yngre barn därför är ingen aktuell att börja förskoleklass till hösten 2026.

Vid en sammanslagning mellan förskolorna i Roma och Vänge förskola kommer pedagoger från förskolan vara med i planeringen för att säkerställa att barns olika behov synliggörs, att barngruppernas sammansättning gynnar deras trygghet, utveckling och lärande. Prioriteringen är att i alla barngrupper med barn från Vänge förskola ska det ingå känd personal från Vänge även till hösten 2026.

Fördelar med förslaget:

- Möjlighet att behålla barngrupper tillsammans med personal som barnen redan känner, vilket skapar trygghet i en ny miljö.
- Barnen får större tillgång till förskolans resurser för omsorg, trygghet och hälsofrämjande insatser.
- Utökat utbud av pedagogiska aktiviteter och kompetenser inom förskolan, exempelvis tillgång till fler pedagoger och specialpedagogiskt stöd.
- Fler möjligheter att dela upp stora barngrupper i mindre grupper, vilket gynnar barnens trivsel, utveckling och relationer.
- Personalen får ökade möjligheter till samverkan och utbyte av erfarenheter, vilket bidrar till ökad arbetsglädje och kompetenshöjning. Faktorer som bidrar till bättre förutsättningar att behålla erfaren och engagerad förskolepersonal som stärker barnens utveckling och lärande.

Nackdelar med förslaget:

- Risk att vårdnadshavare väljer att placera sina barn i andra förskolor, vilket kan leda till minskat barnunderlag och splittring av barngrupper.
- Personal kan välja att söka sig till andra tjänster, vilket riskerar att området förlorar erfaren kompetens.
- Oro bland vårdnadshavare kring större sammanhang.
- Ökad belastning på resurser och lokaler om många barn flyttas samtidigt, vilket kan påverka både arbetsmiljön för personalen och barnens trygghet under en övergångsperiod.
- På kort sikt kan avveckling skapa oro under övergången för barn med särskilda behov, eftersom trygghet är extra viktig för dessa barn.

3.3. Bedömning

Bedömningen grundar sig på insamlad information från lagar och författningar, forskning, praxis samt synpunkter från personal inom elevhälsa, pedagoger och vårdnadshavare. Bedömningen omfattar också risker med att inte fatta något beslut samt behovet av kompensatoriska åtgärder för de barn där beslutet kan ge negativa konsekvenser.

Kortsiktiga effekter

På kort sikt innebär en avveckling av Vänge förskola en ökad oro bland både barn och personal. Barn med särskilda behov kan påverkas negativt till en början, då deras trygghet

kan rubbas under övergångsperioden. Personalen kan känna osäkerhet kring sina anställningar, vilket kan leda till att vissa söker sig till andra arbetsplatser. Detta kan i sin tur påverka både relationer och den stabilitet som barnen behöver. Det finns även risk för splittring av barngrupper och ökad belastning på resurser och lokaler om många barn flyttas samtidigt. Samtidigt kan ett tydligt beslut underlätta planeringen av nödvändiga stödinsatser och bidra till att tryggheten så långt som möjligt upprätthålls för barnen.

Långsiktiga effekter

På längre sikt förväntas avvecklingen skapa bättre förutsättningar för en hållbar och balanserad organisation och främja ökad likvärdighet mellan förskolorna i den kommunala förskoleverksamheten. Samlade resurser och kompetens kan bidra till ökad likvärdighet, högre kvalitet på utbildningen och bättre möjligheter till kompensatoriska insatser för barn med särskilda behov. En välstrukturerad organisation ger också bättre möjligheter att använda stödresurser effektivt, vilket stärker barnens utveckling och lärande över tid.

Bedömning vid uteblivet beslut om avveckling

En sammanfattande utvärdering av situationen vid Vänge förskola visar att det finns flera svårigheter med att fortsätta driften av verksamheten. Om beslut om avveckling inte fattas kvarstår flera utmaningar; det låga barnantalet, vårdnadshavarnas val av andra förskolor och betydande renoveringsbehov, som skulle medföra att resurserna inte kommer användas optimalt. En fortsatt drift riskerar även att leda till försämrad kvalitet på utbildningen och svårigheter att uppfylla det kompensatoriska uppdraget. På sikt kan detta resultera i negativa konsekvenser för barnens lärande och utveckling.

Samlad bedömning

Ett beslut att avveckla Vänge förskola bedöms rimligt eftersom det på sikt är bäst för utbildningens likvärdighet, även om vissa barn kan drabbas kortsiktigt när de byter till förskolorna i Roma. I bedömningen ges stor vikt vid hur förändringen påverkar likvärdigheten i verksamheten, även om det kan finnas kortsiktiga nackdelar för barn som byter från Vänge förskola till förskolorna i Roma.

Sammanfattningsvis innebär en avveckling av Vänge förskola vissa påfrestningar på kort sikt, särskilt för barn med särskilda behov och för personalen. Dock bedöms det långsiktigt skapa bättre förutsättningar för likvärdighet och kvalitet inom förskoleverksamheten. Om inget beslut tas riskerar såväl utbildningens kvalitet som verksamhetens långsiktiga hållbarhet att försämrats ytterligare, vilket kan påverka barnens utveckling negativt.

Bedömningen är att åtgärder dock behöver vidtas för att mildra negativa konsekvenser framför allt på kort sikt. Det gäller särskilt för de barn för vilka beslutet bedöms strida mot deras bästa.

Trygg övergång för barn

En välplanerad, gradvis övergång där man kartlägger varje barns behov och avsätter resurser för trygghet och kontinuitet är den bästa lösningen. Den förskola i Roma som planeras ta emot barnen från Vänge, har genom sin organisation, gott om lediga platser och kan därmed fortsatt erbjuda en personlig miljö, vilket minskar risken för anonymitet. För att barnen från Vänge ska få med sig trygghet i form av jämnåriga kamrater och känd

personal planeras grupperna så att årskullarna hålls ihop och känd personal från Vänge finns med.

Romaförskolan Kungsallén har stor erfarenhet av att ta emot barn i grupp och Romaförskolan Skogsgläntan har samma stora erfarenhet av att lämna över barn i grupp då de äldre barnen från Skogsgläntan varje år skolas över till Kungsallén för att tillsammans bilda grupper med barn som ska gå tillsammans i förskoleklass i Romaskolan. Deras erfarenheter blir viktiga i arbetet med att trygga barn i övergången från Vänge till ny förskola.

En avveckling skiljer sig dock från planerade förändringar eftersom det ofta leder till större osäkerhet. Därför behövs extra stöd och anpassning efter behov. Regelbunden dialog med vårdnadshavare och personal samt tydlig information ger trygghet och förtroende.

Åtgärder för att mildra negativa konsekvenser

För att övergången ska bli så smidig som möjligt krävs individanpassat stöd och tydlig kommunikation samt särskilda insatser för de barn som behöver. Trots att avvecklingen av Vänge förskola bedöms vara till barns bästa utifrån ett övergripande perspektiv, konstateras att det är nödvändigt med åtgärder för att mildra negativa konsekvenser på individnivå, särskilt på kort sikt och för de barn för vilka beslutet kan strida mot deras bästa.

4. Beslutet

4.1. Motivering samt avgörande omständigheter för ställningstagandet

Analysen har ur ett barnperspektiv identifierat både fördelar och nackdelar med en avveckling av Vänge förskola. Enligt Barnkonventionens artikel 3.1 ska barnets bästa alltid beaktas vid beslut som rör barn. Kammarrätten påpekar att det inte alltid är möjligt att entydigt fastställa om ett beslut överensstämmer med barnets bästa. Ett sådant beslut kan få såväl negativa som positiva konsekvenser för berörda barn.⁶

Beslutet syftar till att säkerställa att barnen får en kvalitativ utbildning i en miljö där resurser och kompetens är tillräckliga. En avveckling av Vänge förskola är den bästa lösningen eftersom den på sikt skapar bättre förutsättningar för likvärdighet och kvalitet inom förskoleverksamheten. Med tanke på det låga barnantalet, att vårdnadshavare väljer andra förskolor samt de omfattande renoveringsbehov som finns, används resurserna i dagsläget inte optimalt. Att fortsätta verksamheten i nuvarande form riskerar att försämra både utbildningens kvalitet och förskolans långsiktiga hållbarhet, vilket kan få negativa konsekvenser för barnens utveckling och lärande. Genom att samordna verksamheterna i Roma möjliggörs en mer stabil och funktionell organisation där resurser och kompetens kan nyttjas bättre, något som gynnar barnen i Vänge förskola.

4.2. Kompensatoriska åtgärder

Eftersom beslutet kan medföra både negativa och positiva konsekvenser för de berörda barnen, är det av vikt att förvaltningen utarbetar lösningar som, efter en samlad bedömning

⁶ Högsta domstolen Ö 1020-20, 2020-10-19, Utgångspunkter p.22, Kammarrätten i Stockholm 5211-21, 2 022-04-07, s. 8; SOU 2020:63 Barnkonventionen och svensk rätt, s. 192.

av omständigheterna, bedöms vara rimliga och lämpliga för varje enskilt barn. Dessa kompensatoriska insatser syftar till att mildra eventuella negativa konsekvenser och att skapa en trygg och utvecklande förskolemiljö för alla berörda barn, både på kort och lång sikt:

- Personal från Vänge förskola följer med barnen till Roma för att skapa kontinuitet och trygghet vid övergången.
- Barnen från Vänge förskola får fortsätta tillsammans i den nya miljön så långt det är möjligt för att stärka trygghet och gemenskap.
- Individuella övergångsplaner tas fram för särskilt utsatta barn, med tät dialog mellan vårdnadshavare och personal för att möta barnens specifika behov.
- Överlämning av barnens individuella planer och behov till personalen på den nya förskolan säkerställer att stödet fortsätter utan avbrott.
- Möjlighet för vårdnadshavare att tillsammans med sina barn besöka förskolan i Roma vid ett par tillfällen innan sommarledigheterna 2026. Besöken syftar till att barnen ska kunna göras delaktiga i processen kring överflyttningen, utifrån ålder och mognad.
- Återkommande samtal, tydlig information och besök på den nya förskolan ger barnen möjlighet att ställa frågor och bearbeta förändringen i sin egen takt.
- Barnens mående och utveckling följs upp kontinuerligt efter flytten så att extra stöd kan sättas in vid behov.
- En utredning görs av belastningen på Roma förskola, och vid behov vidtas åtgärder för att minska belastningen, exempelvis genom att säkra tillräckligt med personal.
- Förskolan återkopplar till barnen om beslutet genom samtal och erbjuder möjlighet till frågor och dialog för att skapa delaktighet och förståelse.

4.3. Återkoppling till barn om beslutet

När beslutet väl har fattats kommer förskolan att återkoppla till barnen genom samtal, samt erbjuda möjlighet till frågor och dialog. Fokus kommer att ligga på att barnen ska känna sig delaktiga och ha förståelse för beslutet, samt veta vart de kan vända sig om de har funderingar eller behöver extra stöd under övergången.

4.4. Utvärdering av beslutet

Uppföljningen av de beslut som tagits bör ske regelbundet. Ansvarig för uppföljningen är förskolans rektor i samarbete med elevhälsan och berörd personal från både Vänge och Roma förskolor. Det är viktigt att involvera personal som har nära kontakt med barnen för att fånga upp deras upplevelser och behov. Uppföljningen kan bestå av samtal med barnen och möten med vårdnadshavare för att säkerställa att beslutens effekter följs upp på ett systematiskt sätt.

Källförteckning

- En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning, SOU 2020:28.
- Förvaltningsrätten i Stockholm dom 20 december 2024 i mål nr 24295-24
- Förvaltningsrätten i Stockholm dom 28 maj 2025 i mål nr 24295-24
- Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 1 juni 2023 i mål nr 2405-23
- Kammarrätten i Stockholms domar den 7 april 2022 i mål nr 5626-21 och mål nr 5211-21
- SKR.
https://skr.se/download/18.3b39078418841f19be0ba2b/1684835427400/Barnkonsekvensanalys_SKR.pdf
- Skolverket. Skolverkets rapport 2025: Likvärdigheten i slutet av grundskolan – en kvantitativ studie av utvecklingen över tid. Tillgänglig på:
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=13308>
- Socialstyrelsen. Bedöma barns mognad för delaktighet.
<https://www.socialstyrelsen.se/contentassets/7ed9403a936a4eb6961a439248894d0d/2023-9-8763.pdf>